

דעתן אסור בה' תלין

(א) אהרן חסד (א. ב. ג.)

(ב) אהרן חסד (א. ב. ג.)

(ג) אהרן חסד (א. ב. ג.)

(ד) אהרן חסד (א. ב. ג.)

(ה) אהרן חסד (א. ב. ג.)

פתיחה לתשלומי שכר שכיר

עוד ראיתי לחבר אל ההלכות דין תשלומי שכר. שכיר. מפני שהוא דבר העומד ברומו של עולם, שיש על זה פקדה ופקדה לאוין מפרשין בחורה, ויש בני אדם מנולליו בהם בעינותיני הרבים, ונקל להם לאסור את התשלומין בשכיל איוה סבה קלה, כגון שמתעצל לילך ולקח את ממונו שהניח ביד אחרים, או לילך ולפרט את המטבע הגדולה שיש לו, בשכיל לשלם להשכיר בזמנו. וכן הדיו מחיב בכל זה אסור אם הפועל עשיר, וכל שכן אם הפועל עני — פקדה מחיב בעל הפיח לראות לשלם לו בזמנו, כדי שיהיה לו במה לחיות הוא ואנשי ביתו, ופקדה דכתיב בקרא בפרשת תצא ויביס כו. טו): "ביומו חתן שכרו ולא חבוא עלי השמש, כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו, ולא יקרא עליך אל הי' והיה כך חטא" א.

והתבוננתי שקל זה בא להם מצד מעוט חסרון יריעה בהלכה זו, שאלו ידעו מזה — בנדאי היו מורוים לשלם בזמנם, כדי לקיים פנה המצות עשה של "ביומו חתן שכרו" ונגם שלא לעבר על הלאוין שיש בענין זה, כמו שקל אחד מישראל מורו לקיים שארי מצות החורה התלויים בזמן, כשופר וסכה ולולב וכיוצא בזה. האם ראית לאחד מישראל שניח מלכוד על השופר והלולב עד הלילה? ואדרבה, כל אחד מישראל מקדים את עצמו לקיים המצוה בפקר, ושמת על זה על שזכה לקיים מצוה הבורא יתברך בדיו. ואלו במצוה זו שהיא גם כן מצוה עשה דאוריחא, והוסיפה החורה גם כמה לאוין בענין זה — פקדה מחיב היצר בזה. בגלל פן נחתי אל לפי והתבוננתי, בעצרת השם יתברך החונן לאדם דעת, וקבצתי את כל הפרטים המצויים בהלכה זו, כדי שיזכרו כל אחד לקיים המצוה פדח וכהלכה. וזה החלי בעצרת צורי וגואלי:

(א) אהרן חסד (א. ב. ג.)

מתני' אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום כיומו חתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אחר עד בוקר אימתו בזמן שחכעו לא תכעו אינו עובר עליו

(א) אהרן חסד (א. ב. ג.)

ז אין בעל הבית עובר משום "כל תלין" אלא אם כן (יח) יש לו מעות לתן לו, דכתיב (ויקרא טו ט): "לא תלין פעולת שכיר אחר, והכננה שיש אחר, והוא הדיו אם יש לו (ט) פקדון (כ) או הלואה אצל אחר, והגיע זמן פרעון, מקרי גם כן שיש אחר, דהרי יכול לקח מהם.

(א) אהרן חסד (א. ב. ג.)

ה כל הדינים הללו נוהגים (יח) בין בשכר אדם, בין בשכר בהמה וכלים, דכתיב (ויקרא טו ט): "לא תלין פעולת שכיר אחר" — כל שפעלחו אחר. ועל שכר קרקעות (יח) יש דעות בין הפוסקים, וצנן בבאר הגור"א (חושן משפט סימן ס"ט סק"א) שמצדד להחמיר לפי סגית הגמרא שלנו

(א) אהרן חסד (א. ב. ג.)

מכתב א

קפט. **בזמן** משמיה דהח"ח שהיה נזהר לשלם לעגלון רק בסיום המלאכה ולא קודם כדי לקיים המצוה של ביומו חתן שכרו וזמן המצוה הוא משכלה מלאכתו דקודם לכן אכתי לא נתחייב בשכרו דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף.

למוח"ז מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א
ראיתי שכתבו בשם כת"ר שליט"א שהאומר לבנו שיעשה עבורו איזה פעולה ויתן לו עבור זה דבר מתיקה על האב ליתן באותו יום כפי דיני המצוה של ביומו תתן שכרו.